

Natuurweidekrant

Vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland

ROBUUST

We zijn op zoek naar een robuuste koe die tegen een stootje kan. Een ruwvoervreter die onder extensieve omstandigheden gemakkelijk en probleemloos melk produceert. Ook de geschiktheid voor de verwaardiging van het stierkalf en de koe zelf vraagt een robuustere koe.

Komend jaar zal de melkprijs ook een robuuster aanzien krijgen. Bij Ecomel zal in 2008 de toeslag 8,2 eurocent bedragen. Dit was ook nodig om de voerkosten en de 100 procent norm van biologisch voer te vergoeden in de meerprijs. De komende jaren zullen we gestaag doorwerken naar een robuuste melkprijs die de echte kostprijs benaderd en bovendien een eerlijke prijs is gelet op de verdeling in de keten.

Ook de gehele keten dient een robuuster karakter te krijgen zodat we met z'n allen tegen een stootje kunnen. Samenwerking en openheid zal nodig zijn om een krachtig ketenbouwwerk te maken met oog voor ieder zijn eigen positie. Bouwen met het doel om op langere termijn door te kunnen groeien zonder dat er gaten vallen in het bouwwerk.

Het afgelopen jaar is er met veel enthousiasme gewerkt in het bedrijfsnetwerk. Dit netwerk gaat gelukkig ook volgend jaar verder. Dit kennisnetwerk is een robuust fundament om te investeren in kennis om onze bedrijven te ontwikkelen. Ook om richting te geven aan de kennisverspreiding en toekomstig onderzoek. We zijn eigenaar van een uniek en robuust kennisgebouw die we moeten gebruiken om ons blijvend te onderscheiden van onze gangbare collega's. In deze krant verslagen van 7 themagroepen. Op onze website nog meer verslagen.

Het gezondheidsonderzoek met kippen wat moest bewijzen dat biologische voeding gezonder is voor mens en dier kwam afgelopen week in het nieuws. Veel discussie over wat gezondheid nou werkelijk is, maar een ding kwam krachtig boven drijven.

De kippen die biologische voeding kregen hadden een duidelijk alerter afweersysteem dan de kippen op gangbaar voer. Ook dit is een teken van een robuuste afweer.

De nieuwe nota Biologische landbouw van LNV kwam deze week uit. Over het geheel genomen een positieve nota met veel oog voor kennis en markt. Wat vooral opvalt is de term robuustheid van onze sector. Het streven is erop gericht dat we in toenemende mate ons zelf kunnen redden en tegen een stootje kunnen. De buitenwereld wil graag doen voorkomen dat we veel subsidie krijgen, dat vind ik onzin. Veruit het meest geld gaat naar kennis waar wij onze sector mee verder ontwikkelen en waar gangbaar dankbaar gebruik van maakt.

Tenslotte wil ik wijzen op een robuuste BIOVAK op 6 en 7 februari in Apeldoorn. De opzet is vergelijkbaar met de NW marktdag. De tijd is volgens mij rijp om over onze melkveemuur heen te kijken en samen met de andere biologische sectoren te bouwen aan een robuuste sector. Neem alle collega's vooral mee naar de ondernemersdag op 6 februari en vergeet ook niet een gangbare collega mee te nemen. Op 6 februari wordt ook voor het eerst de Ekoland Innovatieprijs uitgereikt. Nomineer daarvoor je favoriete collega, zie pag.4.

Een robuust 2008 toegewenst

Kees van Zelderren

Agenda

10 januari 2008	ledenvergadering
6-7 februari 2008	Biovak www.biovak.nl
21-24 februari 2008	Biofach in Nurnberg
9 april 2008	Bio-congres van Biologica
21-22 juni 2008	Open dagen Bio-landbouw

Prijsverwachting 2008

Bij Ecomel is de nieuwe ecotoeslag voor volgend jaar 8,2 eurocent en voor BD 10,7 eurocent. Er is een nieuwe update gemaakt van het NW meerkosten rapport. De huidige krachtvoerprijzen en de regel van 100 % biologisch voer zijn nu meegenomen.

De verwachting is dat Rouveen en Hooidammer de toeslag van Ecomel zullen volgen.

Friesland Foods heeft een tweejarig contract met de boeren gemaakt waarin het gemiddelde van Ecomel en Arla (8,4) wordt genomen. Komend jaar dus een marktconforme toeslag van 8,3 cent. Momenteel zijn er 31 veehouders die hun melk leveren aan de fabriek in Drachten. In totaal een melkplas van 13 miljoen kg. Alles wordt biologisch afgezet en er is ruimte voor een groei naar 16,5 miljoen kg melk.

De melkpool Ekoholland op Maat maakte op haar ledenvergadering bekend dat hun melkprijs in 2008 tien eurocent zal stijgen t.o.v 2007.

Aurora heeft een eigen melkprijs en had de afgelopen maanden moeite om de gangbare spiraal omhoog te volgen. De komende twee maanden gaat de prijs 8 eurocent omhoog.

Zuivelmarkt voor omschakelaars

De markt voor biologische zuivel groeit harder dan het aanbod. In de biologische koezuivel is een tekort van circa 10 miljoen liter melk. Er is ruimte voor uitbreiding van de productie bij bestaande biologische boeren, maar ook voor nieuwe omschakelaars. Nog voorzichtig, maar er is weer ruimte.

De Natuurweide werkt daarom mee aan een informatieve voorlichtingsbijeenkomst in Zuidoost-beemster in Noord Holland op 30 januari 2008. Deze zuivelmarkt is speciaal bedoeld voor gangbare veehouders met koeien, geiten of schapen die interesse hebben in de marktkansen in de biologische zuivel. Op de zuivelmarkt delen ervaren biologische veehouders en marktpartijen hun kennis over omschakelen en de biologische zuivelmarkt. Op de zuivelmarkt zijn ook de verwerkers aanwezig, zodat de aanwezige veehouders direct vragen kunnen stellen aan verwerkers van biologische zuivel over eventuele contracten en prijzen.

Interesse in omschakelen gaat vaak via-via. Vandaar onze vraag aan u: heeft u nog een buurman, neefje, nichtje, vriend(in) die wel eens belangstelling toonde voor biologische melkveehouderij? En denkt u dat diegene zich eens vrijblijvend wil laten informeren over de kansen die biologische veehouderij voor het eigen bedrijf biedt? Schuif 'm

dan deze Natuurweide nieuwsbrief onder de neus of nodig 'm van harte uit voor:

Zuivelmarkt omschakelen naar biologische melkveehouderij (koe, geit en schaaap)

Datum: Woensdag 30 januari 2008

Tijd: 10.00 tot circa 14.30 uur

Locatie: Partycentrum De Nieuwe Tuinbouw

Purmerenderweg 167, 1461 DJ Z.O. Beemster.

Kijk voor een routebeschrijving op www.denieuwetuinbouw.nl

Toegang: gratis, inclusief heerlijke biologische lunch

Meer informatie: www.landco.nl of Maria van Boxel, telefoon 0317 – 350 700 of e-mail: mvanboxtel@landco.nl. Hartelijk dank voor uw medewerking!

Stierkalfwaardig in de biologische keten

Jaarlijks voeren de ca. 350 biologische melkveehouders in Nederland zo'n 12.000 stier- en vaarskalveren af. Zij kunnen die dieren niet gebruiken voor hun bedrijf. De kalveren worden opgekocht door de gangbare vleeskalversector, waarna ze verkocht worden als gangbaar kalfsvlees. Dit feit was de aanleiding om te starten met het project 'Stierkalfwaardig in de biologische keten'. Met financiële ondersteuning van het ministerie van LNV, de provincies Overijssel en Gelderland, Fonds Ontwikkeling Duurzame Land- en Tuinbouw en Stuurgroep Landbouw Innovatie Noord-Brabant is getracht een eenvoudige keten op te zetten waarin bedrijven ondersteund worden in het afmesten en vermarkten van biologische kalveren.

De handleiding 'Stierkalfwaardig in de biologische keten' is een eindproduct van het project. In deze handleiding volgen we de weg van het stierkalf in verschillende afmestsystemen en de geheel nieuwe afzetsystemen. Het verschaft informatie over de biologische vleesmarkt voor biologische melkvee- of kalverhouders die eraan denken te starten met het afmesten van biologische stierkalveren.

De handleiding is te downloaden van www.ltonoordprojecten.nl, van www.agroeco.nl en van www.denatuurweide.nl

Meer informatie

Voor verdere vragen over het project kunt u contact opnemen met Linda Verriet van LTO Noord Projecten BV, telefoonnummer (088) 8886677, lverriet@ltonoordprojecten.nl of Kees van Veluw, Agro Eco, 0318-420405, k.vanveluw@agroeco.nl.

BioVak beurs: steek uw licht op!

Op woensdag 6 en donderdag 7 februari 2008 wordt in Apeldoorn in de Americahal de eerste BioVakbeurs voor Land-en tuinbouw in Nederland gehouden. De BioVak is een bijzondere samenwerking tussen een technische Vakbeurs, het Vakblad Ekoland, de Vakgroep Biologische Landbouw en de Bedrijfsnetwerken van dierlijke en plantaardige sectoren. Bezoekers van de BioVak kunnen kennismaken met technische innovaties van bijvoorbeeld mechanische onkruidbestrijding en schimmelbestrijding met UV licht, klimaatneutrale kas, bio-energie en compostering. Er zijn thema's op het gebied van bodem, klimaat, veevoergroestoffen en diergezondheid en directe boerderijverkoop. Eveneens is er aandacht voor robuuste rassen, voor zowel de dierlijke als plantaardige sector, waarbij het natuurlijke weerstandvermogen tegen ziekten en plagen een goed alternatief biedt voor de ongewenste rassen met GGO's.

Landelijke boerendag

Op de eerste dag van de BioVak organiseert de Vakgroep Biologische Landbouw van LTO en Biologica de landelijke boerendag.

Vanaf 10.00 uur is er een bijeenkomst waarin de Vakgroep graag met de achterban in gesprek wil over een aantal zaken die sectorbreed spelen. Het gaat over Markt en Beleid in Nederland en internationaal. In de middag en avond tot 21.30 uur kunnen de mensen de beurs bezoeken. Er worden tegelijkertijd op verschillende plaatsen op de beursvloer en in enkele zalen, een groot aantal presentaties en workshops aangeboden over belangrijke zaken die in de bedrijfsnetwerken zijn besproken. Het project Directe Boerderijverkoop verzorgt ook een aantal workshops. Op de BioVak zal het Handboek Directe Verkoop worden gepresenteerd.

Ontmoeting

De BioVak biedt veel ruimte voor persoonlijke contacten en het uitwisselen van kennis en ervaring. Het is een unieke kans om boeren en tuinders uit alle sectoren te ontmoeten. De biologische sector toont zich met alle innovaties aan elkaar en stelt zich ook open voor collega boeren uit de gangbare landbouw en geïnteresseerden van daarbuiten. Er is gelegenheid om informatie te krijgen over omschakeling en perspectieven voor productafzet. Meer informatie over het beursprogramma op www.biovak.nl, Bureau ICEM, 0180-314662 of bij Sjoerd de Hoop s.de.hoop@hetnet.nl, 0519-297680. Locatie: Americahal in Apeldoorn. Openingstijden: 6 februari 10.00 – 22.00 uur en 7 februari 10.00 – 18.00 uur

Laatste kans: aan de slag met uw biologische kaasconcept!

Begin volgend jaar start het onderdeel conceptontwikkeling van het project 'Kwaliteitsverbetering ambachtelijke biologische kaas'. Een project van de Bond van Boerderijzuivelbereiders. Er zijn nog enkele plaatsen vrij binnen dit inspirerende projectonderdeel! Een passende en professionele uitstraling van uw product, bijbehorend kaaspapier, ondersteunend foldermateriaal en bijvoorbeeld een website helpen u, uw kaas te verkopen en uw naamsbekendheid te vergroten. In dit project gaat u aan de slag met de ontwikkeling van uw eigen logo, huisstijl, verpakkingsmateriaal, folder, website of andere materialen.

U leert in drie cursusbijeenkomsten in te spelen op trends en ontwikkelingen bij de consument en hoe u de unieke kenmerken van uw bedrijf en uw kaas doorvertaalt naar uw eigen uitstraling en materialen. Na de drie bijeenkomsten ontvangt u 12 uur individuele ondersteuning van deskundigen. De deskundigen (conceptontwikkelaar, marketingdeskundige en grafisch vormgever) helpen u verder bij het daadwerkelijk ontwikkelen van uw huisstijl en de door u gewenste materialen.

Het project loopt tot begin 2009. Aan het einde van de projectperiode gaat u gezamenlijk aan de slag met de organisatie van een workshop voor afnemers, zoals natuurvoedingswinkels en kaasspecialisten.

In het kort de informatie met betrekking tot het onderdeel conceptontwikkeling:

- 3 cursusbijeenkomsten (data: 17 januari, 28 januari en 7 februari)
- 12 uur individuele begeleiding door verschillende deskundigen
- Gezamenlijke organisatie workshop voor afnemers

Kosten: €300,- per persoon, excl. 19% BTW.

Interesse in deelname aan dit project?

Stuur een briefje voor woensdag 9 januari naar: Hessel Marketing & Communicatie, t.a.v. E.A.J. Hessel, Achterstraat 5, 4064 EH Varik of meldt je aan per email (e.hessel@hesselmarketing.nl). Dan ook graag de volledige adresgegevens doorgeven. Heeft u nog vragen dan kunt u telefonisch contact opnemen met:

Esther Hessel (06 - 43278858). Na aanmelding sturen wij u het officiële aanmeldingsformulier toe en de uitnodiging voor de eerste bijeenkomst.

Ekoland Innovatieprijs 2008

Ekoland komt met een nieuw initiatief om de creatieve ontwikkelingen in het veld van de biologische(-dynamische) landbouw een extra aanmoediging te geven, de Ekoland Innovatieprijs. Op de Biovakbeurs in Apeldoorn (6 - 7 februari 2008) zal de prijs voor het eerst worden uitgereikt. Het gaat om vernieuwingen die boeren en boerinnen op hun bedrijf hebben ontwikkeld en daar ook met succes hebben toegepast. Vernieuwingen die vakgenoten moeten inspireren tot eigen uitvindingen op hun bedrijven. Maar die nu meteen ook al toepasbaar moeten zijn voor vakgenoten, al dan niet met hun eigen aanpassingen. Het gaat dus om biologische boeren en tuinders die innovaties op het eigen bedrijf uitvoeren en daarmee een éxtra positieve uitstraling hebben naar de sociale en duurzame ontwikkeling van hun landschappelijke omgeving. De jury bestaat uit twee ervaren bio-boeren (Jan Spaans en Jan de Veer) en twee ervaren bio-wetenschappers (Eric Goewie en Jan Diek van Mansvelt). Zij zullen alle nominaties toetsen aan basiscriteria, namelijk: originaliteit, effectiviteit, toepasbaarheid in de brede praktijk en een positieve maatschappelijke acceptatie.

De geselecteerde nominaties zullen in het januari-nummer van Ekoland gepresenteerd worden; de prijsuitreiking vindt plaats als afsluiting van de eerste dag van de beurs.

Voorstellen voor nominaties hoopt de jury te ontvangen uit verschillende bronnen: boeren die hun collega's nomineren, andere ondernemers in de keten, voorlichters, onderzoekers enzovoort. De nominaties moeten vóór 31 december binnen zijn bij de redactie, met een toelichting van circa 1 A4tje. Dat kan via redactie@ekoland.nl of postbus 16, 3740 AA Baarn. Grijp deze kans om uw favoriete boer(in) een flinke pluim te geven!

THEMA GROEPEN

Themagroep AntiBioticavrij produceren

19 deelnemers (16 melkveehouders, onderzoeker ASG, zuivelonderneming)

Coaches: Edith Finke (DLV) en Dion Heerkens (AE)

Kennisbehoefte deelnemers bij start:

- Kennis delen en leren van elkaar
- Alternatieven voor AntiBiotica (AB)
- Kennisuitwisseling over celgetalverlaging
- AB verlagen en weerstand verhogen

Leerervaringen van bedrijven die geen/zeer weinig AB gebruik en laag celgetal hebben:

- Deze bedrijven zetten allemaal de kringloopgedachte centraal binnen hun bedrijfsvoering. De bodem is de basis. Een gezonde bodem levert gezond voer en geeft gezonde koeien waar je weinig AB voor nodig hebt. Zij zoeken op bedrijf naar balans. Voor balans moet er structuur in voer en mest zitten!!!
- Aandacht voor mineralenmengsels oa organisch gebonden selenium, zout, likstenen, diverse mengsels (organisch gebonden mineralen)
- Fokkerij beleid op sterke probleemloze koe
- Stress voorkomen door bv droge koeien bij melkkoeien te laten lopen.

Alternatieven voor AB

- Binnen de groep worden diverse middelen toegepast. Ieder volgt zijn eigen weg hierin. De volgende methode worden door de deelnemers toegepast:
- Homeopathie
- Etherische oliën
- Gedachtenkracht
- Kruiden
- Lef hebben om niets te doen

We leren van elkaars inzichten, aanpak en werkwijze en proberen deze weer op het eigen bedrijf in te passen. Niet de methode is belangrijk. Je leert niet van zaken kopiëren maar wel van inzicht in een manier van denken.

Een deelnemer begint met gebruik van microbioticum om te kijken of dit effect heeft op celgetal.

Verder hebben een aantal deelnemers hun manier van werken voor, in en na de droogstand vastgelegd (droogzetherapie). Er zijn grote verschillen hoe en tot waar de veehouder de (kracht)voergif afbouwt aan het einde van de lactatie, in de droogstand en in de opbouw aan het begin van de lactatie. Ook zijn er veel verschillen in het wel of niet bijvoeren van mineralen.

Voorbeeld: Op basis van enkele goede praktijkervaringen zijn een aantal deelnemers een week voor de droogstand de melk aan het vermalen. Voorheen werden de koeien van het ene op het andere moment drooggezet (van 2 x per dag melken naar 0). Nu trekt men hier een week voor uit. De koe wordt eerst 2 dagen 1 x per dag gemolken, daarna om de twee dagen 1 x en daarna om de drie dagen 1 x gemolken. De resultaten zijn tot nu toe goed. De veehouder geeft de koe die droog gaat veel aandacht en het uier wordt intensief in de gaten gehouden.

Wil je een begin maken om AB vrij te worden dan zijn een aantal zaken belangrijk:

- Ga de uitdaging aan.
- Inzien dat het anders kan door positieve ervaring
- Vertrouwen in wat je doet.
- Angst is slechte raadgever
- Doe het niet alleen maar met andere(n)
- Gissen=missen
- Ieder volgt zijn weg

Voorbeelden van succeservaringen binnen groep:

- Koe met hartafwijking en zeer slechte conditie. Dierenarts had koe opgegeven. Droogzetten en 2 dagen arsenicum album. Koe knapte op.
- Prospolis = probiotic gemaakt van bijenwas, kan er uitstekend uitwendige wonden mee genezen.
- Pepermuntzalf of olie werkt ondersteunend tegen uierontsteking. Nadeel erg duur. Goedkoper is om 1 liter pepermuntolie bij drogist te halen mengen met lijnzaadolie .
- Tussenklauwontsteking: Behandel met Panasol of peterselie-olie (eth olie)
- Kalf erg verzwakt: Carbo Vegetable slijmoplossend (werkte direkt).
- Zorg voor goede mineralenvoorziening van de koeien. Vitaliteit is beter.
- Hepar sulfur tegen navelontsteking.
- Mastitis met gedachtenkracht genezen (80% werkt!) , niets doen ook resultaat.
- Besmette melk van uierontsteking verdunnen tot D6 en op slijmvlies sprayen.
- Koe aan nageboorte blijven staan:
 - Heb lef om niets te doen.
 - Koe spoelen met zoutoplossing.
 - Atropicum. Middel gebaseerd op rode bieten werkt ook afdrijvend.Is nageboorte er niet < 24 uur af dan A. in hals of bil spuiten
- Bij navelontsteking: navelstreng uittrekken en met soda of biotex spoelen. Bij navelontsteking: Hepasulfur.
- Kalverdiarree:
 - geef kalveren afgeroomde melk maar blijf gewoon melk doorgeven.
 - geef biest van oudste koeien op bedrijf
 - of geen melk maar hooithee, bosje hooi plus heet water, mengen met koud water.
 - kalf krijgt emmer met water met schep zout en druivensuiker.

(Edith Finke)

Themagroep Energie

10 deelnemers

Coach: Kees van Veluw (AE)

Intro

De meningen in deze themagroep varieerden enorm. Het ene uiterste was: niet zeuren; de mestvergistingstechniek is prachtig en levert schone electriciteit en warmte op. Het andere uiterste was: Schone techniek alleen kan niet de oplossing zijn; een energiezuinig bedrijfsontwerp en leefstijl is de basis aangevuld met passende techniek.

Windmolens, zonnecellen en andere technieken

Windmolens en zonnecellen staan volop in de belangstelling van de deelnemers. Windenergie is op grote schaal ook nog eens economisch rendabel. Kleinere windmolens die voldoende energie leveren voor het bedrijf (gemiddeld 30.000 kWh per jaar) zijn beschikbaar en kunnen in 10 jaar terugverdiend worden. Probleem is dat gemeentes heel moeilijk een vergunning afgeven voor een windmolen. Zonnecellen zijn zonder subsidie nu nog te duur. Terugverdiëntijden zonder subsidie zijn ca 30 jaar. Per 1 januari 2008 komt er wel een subsidieregeling los, dat geeft wellicht kansen.

Andere technieken zoals spaarlampen, warmtepompen, warmtewisselaars zijn direct toepasbaar (zie voor een mooi overzicht van alle technieken www.doeproject.nl)

Mestvergisting

Mestvergisting met energiegewassen als tarwe en maïs vinden bio-melkveehouders verspilling. Ook vergisting van mest roept de vraag op: wat is de kwaliteit van het digestaat? Het organisch stofgehalte in Nederland, ook op biologische gronden, loopt in het algemeen terug. Kan digestaat bijdragen aan het verhogen van het os-gehalte? Een andere uitdaging van een mestvergister is de vraag hoe je de warmte vermarkt. Terugverdiëntijden zijn lang, procedures ingewikkeld en subsidies onzeker. En toch is mestvergisting een mooie techniek maar hoe gebruik je het 'biologisch'?

Emissie van broeikasgassen op een melkveehouderij verminderen

Energie en grondstoffen gebruiken veroorzaakt emissie van CO₂, methaan (CH₄) en lachgas (N₂O). Daarbij houdt methaan 21 keer en lachgas 310 keer meer warmte vast dan CO₂. De grootste emissie bronnen op een biologisch melkveehouderijbedrijf zijn het aangekochte krachtvoer en de pens van de koe. Bij de teelt, transport en verwerking van krachtvoer komt veel energie en dus emissie van CO₂ van pas. De pensflora en fauna

heeft als bijproduct veel methaan. Andere kleinere emissiebronnen het directe energieverbruik (CO₂), mestopslag, mesttoediening en graslandscheuren (alle drie vooral methaan en lachgas). Om minder emissie te willen moet je minder krachtvoer gebruiken en minder koeien houden (zie artikel 'Minder krachtvoer, minder koeien en meer visie': Ekoland 10, 2007, te lezen op www.denatuurweide.nl)

Energiezuinige melkveehouderijsystemen

Een laatste onderwerp in de themagroep was het energiezuinige bedrijfsontwerp Pure Graze.

In een Pure Graze systeem (zie www.puregraze.com) kalven alle koeien af in het voorjaar. De stijgende voederbehoefte loopt parallel met de grasgroei. In de winter staan alle koeien droog. Er hoeft in principe weinig krachtvoer bij. Voorlopige berekeningen laten zien dat het Pure Graze systeem ca eenderde minder broeikasgassen uitstoot dan een systeem met veel krachtvoer en doorlopende melkproductie.

(Kees van Veluw)

Thema groep Netwerk strategie

18 deelnemers

Coaches: Arjan Coppelmans (DLV) en Goaitske Iepema (LBI)

Besproken onderwerpen:

Zelf graan telen of samenwerking met een akkerbouwer? (krachtvoer)

Broeikasgassen en wat wil je zelf doen om deze te verlagen

Is samenwerking met Oost Duitsland mogelijk? (uitwisseling voer, mest)

Beweidingssystemen (pure graze)

Hoe robot inpassen? (kostprijs, weidegang)

Wat is optimum aantal kg melk/ha?

Wat is het effect van biologisch produceren op de grondtoestand

Productie per ha verhogen

Daarnaast zijn de strategieën van een vijftal deelnemers uitgebreid besproken en met economische en technische cijfers onderbouwd. In de laatste bijeenkomst zijn de bedrijfseconomische cijfers van de deelnemers naast elkaar gezet. Het vergelijken van de cijfers werd door alle deelnemers als zeer waardevol ervaren.

Vervolg netwerk

De ondernemers willen graag doorgaan met onderlinge vergelijking. Daarbij zou het goed zijn wanneer de strategie van het gastbedrijf er nog meer wordt uitgelicht. Dit kan dan zoveel mogelijk on-

derbouwd worden met technische en bedrijfseconomische cijfers. Wanneer deze cijfers vooraf aan de deelnemers worden toegestuurd, kunnen deze zich voorbereiden op het bedrijfsbezoek. Het idee is geopperd om als huiswerk vooraf een bedrijfsplan te maken voor het gastbedrijf. Deze bedrijfsplannen kunnen dan tijdens de bijeenkomst gepresenteerd worden. Ook zou het leuk zijn om eens een ander bedrijf, van een niet deelnemer, te bezoeken. Vooral bedrijven waarvan de deelnemers van de themagroep zich afvragen hoe de betreffende ondernemer 'dat nu geflikt heeft'. Wat betreft onderzoek zou het interessant zijn om de positie van het individuele bedrijf ten opzichte van de rest te laten zien en de onderlinge verschillen.

Conclusie

De strategie wordt niet bepaald door het bedrijf dat je hebt, maar door de boer die je bent. Bijvoorbeeld iemand die trekker rijden mooi vindt, zal zo min mogelijk werk uitbesteden aan een loonwerker. Terwijl iemand die meer een manager is eerder zal kiezen voor een groot bedrijf waarbij veel zaken worden uitbesteed. Er leiden meerdere wegen naar Rome. Elke strategie heeft zijn sterke en zwakke punten. Door de onderlinge vergelijking leerden de deelnemers van elkaar en konden ze de sterke punten inpassen in hun eigen strategie.

(Arjan Coppelmans en Goaitske Iepema)

Themagroep Bodem & Bemesting

13 deelnemers voornamelijk afkomstig uit Noord en Midden Nederland.

Coach: Coen ter Berg. Hij is ook betrokken bij het bedrijfsnetwerk bodemvruchtbaarheid dat sectoroverschrijdend werkt.

Vragen

In de eerste bijeenkomst is de behoefte van de deelnemers gepeild. Er leven veel Hoe-Vragen op bodemgebied. Iedereen is ervan overtuigd dat de bodem de basis van de biologische bedrijfsvoering is maar dat het nog knap lastig is om hier goed mee om te gaan. Een selectie uit de vragen:

- Hoe breng ik bodemvruchtbaarheid op peil?
- Hoe kan ik verdichting tegengaan?
- Hoe kan ik bodem op hoger productieniveau brengen?
- Hoe kan ik klaveraandeel vasthouden?
- Composteervragen van vaste mest.
- Wat is beste (drijf)mestuitrijmoment en techniek

Er is afgesproken dat de bijeenkomsten een theoretische en praktische invulling krijgen. Alle bijeenkomsten worden gehouden op het bedrijf van

een deelnemer om aan de slag te gaan met de specifieke vragen voor dat bedrijf op die grondsoort. In het 'theoriegedeelte' staat kennisoverdracht centraal waarin deelnemers hun eigen ervaringen inbrengen. Het kijken op de verschillende bedrijven met verschillende bodems wordt door de deelnemers als interessant ervaren en geeft een andere kijk op het eigen bedrijf en bodem. In de middag is er veel tijd voor het bekijken van bodemprofielen. De bodemprofielen geven inzicht in het beoordelen van de algemene bodemconditie, de structuur, de bewortelingsdiepte en het bodemleven.

Belangrijke conclusies uit de discussie Mest en Compostering waren:

Vaste mest op grasland moet bij voorkeur meerdere malen omgezet zijn opdat de verdeling van de mest goed is en er geen resten weer bij de ruwvoerwinning terug komen.

Het uitrijden van vaste mest op grasland bij voorkeur doen na de eerste snede omdat dan de draagkracht van de grond beter is en de opname door het bodemleven ook goed verloopt.

Vaste mest die niet is omgezet en vrij veel stro bevat, vraagt stikstof voor de vertering.

Op lichte zandgronden met een lage bodemvruchtbaarheid moet je van de vaste stalmest niet verwachten dat er veel gras gaat groeien. Daarvoor ontbreekt de makkelijk opneembare stikstof. Strijke onverteerde vaste mest kan op deze lichte zandgronden zelfs voor een negatief effect zorgen omdat de vertering van de mest stikstof uit de omgeving onttrekt. Drijfmest is dan een gunstige meststof.

Vaste stalmest bij de akkerbouwteelten kan in de herfst goed aangewend worden in combinatie met een groenbemester. Voor bedrijven die alleen beschikken over onverteerde vaste mest is de aanwending in de herfst gunstig omdat de vertering dan in de grond kan plaats vinden. De mest mag dan niet dieper liggen dan 20 cm.

Bij de bemesting en verzorging van een vruchtbare bodem ligt de uitdaging in het verzorgen van meerdere facetten in de kringloop.

Enkele vuistregels zijn:

Bodem: Accepteer geen structuurbederf door machines en beweiding

Gewas: Niet te kort beweiden, stimuleer wortelgroei

Bemesting: Bemesting = Bodemverzorging en stimuleren van gewasgroei.

Iedere deelnemer gaat de uitdaging aan in 2008 met de verschillende bodemaspecten die geleerd zijn op gebied van bodemleven, structuur en beworteling.

Natuurweidekrant december 2007

In de terugblik op deze vier bijeenkomsten en vooruitblik op de voortgang van het bedrijfsnetwerk zijn de volgende opmerkingen gemaakt.

Het is goed om als melkveehouder intensief op een thema bodemvruchtbaarheid in te gaan. Er is behoefte om bodemvruchtbaarheid te combineren met 100% biologisch voeren maar het risico is dat er dan niet diep op de materie ingegaan wordt. De deelnemers weten veel over gras/klaver maar er is vraag naar kennisverspreiding over andere teelten van voedergewassen (bv teelt eigen krachtvoer). Ook een bedrijfsbezoek bij een akkerbouwer is interessant. Een aparte groep boeren op veengronden kan de kennis rond het omgaan met deze gronden verhogen. Tevens zou het bezoeken van proefvelden een belangrijk onderdeel voor volgend jaar kunnen zijn. En er is een wens om het thema koolstof versus stikstof en inzicht in spore-elementen en toevoegmiddelen verder uit te diepen.

Kortom volop werk aan de winkel.

Een uitgebreid verslag is te lezen op www.denatuurweide.nl

(Edith Finke)

Themagroep: Diergericht Stalontwerp

Deelnemers: 20

Coach: Arjan Coppelmans (DLV)

Intro

De groep bestond uit biologische melkveehouders die allen de stal wilden: renoveren, uitbreiden of totaal nieuw wilden bouwen. Alle bijeenkomsten bestonden uit een praktisch en een theoretisch gedeelte. Daarbij is de praktische kant ingevuld door naar veel verschillende stalconcepten te gaan kijken waarbij de bewuste veehouder vertelde over zijn ervaringen. Stalconcepten die de revue zijn gepasseerd zijn: serrestal, sheddak, ondiepe potstal, potstal en de open front stal. De theoretische kant is ingevuld middels sprekers zoals b.v. Joep Driessen van Vetvice en Erik Pijnappels van DLV BMT. Deze sprekers zijn ingegaan op de vraag hoe je nu een koe vriendelijke stal bouwt met veel aandacht voor koecomfort en diereigen gedrag.

Het gemeenschappelijke van alle deelnemers is dat ze op zoek zijn naar een stalconcept wat meer ruimte en vrijheid geeft aan de koe waardoor het koecomfort vergroot wordt. Een tweedeling in de groep was in het begin van de bijeenkomsten wel duidelijk merkbaar. Zo was er 1 groep die wil vasthouden aan het ligboxstal concept terwijl de andere groep meer heil ziet in ondiepe potstallen/hellingstallen of een totaal ander stalconcept. Naarmate de themagroep vaker bij elkaar was geweest en meer stallen had gezien werd deze scheiding wat vager.

Eén van de bijeenkomsten heeft zich toegespitst op de mogelijkheden voor verder onderzoek op het gebied van stallenbouw op het Nederlands biologisch proefbedrijf Aver Heino. Aver Heino gaat insteken op de zogenaamde “Familie kudde” waarbij het in principe de bedoeling is om alle dieren in 1 groep te gaan houden. De themagroep heeft middels een discussie met Zwier van de Vegte aangegeven wat in de ogen van deze deelnemers de belangrijkste criteria zijn voor het welzijn en de houderij van melkkoeien. Met deze discussie is de eerste aanzet gedaan die vervolgens verder vorm krijgt in het project “Familie Kudde”.

Conclusie

Veel deelnemers aan het BNW hebben hun oude stal uit de tijd van het gangbaar boeren nog staan en ook in gebruik. Veelal voldoet deze stal niet meer aan de wensen van de koe en van de veehouder zelf. De grootste obstakels zitten hem in: maatvoeringen, loop- en ligcomfort voor de koeien, ontwijkmogelijkheden, ventilatie, licht en arbeidsgemak. Dit vraagt soms om rigoureuze aanpassingen. Vaak wordt daarbij al verder gedacht zoals: mogelijke toepassing van kalveren bij de koe, “ecologische bouwen” met de juiste bouwmaterialen en het houden van gehoornde koeien. Dit brengt verassende stalconcepten teweeg die nog nooit eerder gebouwd zijn. De komende jaren gaan verschillende deelnemers hun plannen/ideeën realiseren in hun nieuwe bouwproject. Hier kunnen veel veehouders nog het nodige van leren en de nieuwe stalsystemen zullen bijdragen aan een verdere ontwikkeling van de biologische melkveehouderij.

(Arjan Copplemans)

Themagroep Vitaliteit en energie

Aantal deelnemers: 9

Coach: Kees van Veluw

Intro

We zijn begonnen met de eigen ervaringen en hebben daaruit onderwerpen gekozen voor de volgende bijeenkomsten. Achteraf kunnen we zeggen dat het vooral draait om je eigen bewustzijn en vitaliteit. Zoals de boer is zo zijn zijn koeien

Uitgenodigde deskundigen:

Toon Jansen, ecotherapeut die ons uitgelegd heeft hoe de ecotherapie werkt (zie www.ecotherapie.org).

Sjaak Bouwman, melkveehouder, heeft ons zijn eigen zoektocht verteld. Hij komt ook duidelijk tot de conclusie dat de sleutel niet bij allerlei technieken ligt maar vooral bij je eigen bewustzijn.

Dik Stukkien, (zie www.the-zero-point-life-style.com). heeft vooral verteld hoe je tot je eigen zuivere kern kan komen. Je moet eerst alle emotionele blokkades, die om je heen zitten (opvoeding, tradities, opleiding, irritaties, medelijden, eigendunk, woede, gedane beloftes, zelfingenomenheid, zelfmedelijden, morele verontwaardiging, beledigd voelen, kwetsbaarheid, gekwetst voelen, schaamte, markt, tradities) en waarachter je jezelf kan verstoppen, weg doen. Van daaruit kan je je leven en je bedrijf opbouwen. Je accepteert voor de volle 100 % dat je zelf je eigen oorzaak bent.

Judith Adriaansen, veterinaire natuurgeneeskundige therapeut een betoog over natuurlijke gezondheidszorg op een veehouderijbedrijf. Ieder dier beschikt over een natuurlijk zelfgenezend vermogen. De levensenergie herstelt het natuurlijk evenwicht van binnenuit. Daarbij zal de boer zelf ook in balans moeten zijn, fysiek, emotioneel en energetisch. Om het zelfgenezend vermogen van een dier te verhogen zijn er talrijke middelen; zoals bloesemremedies, essentiële oliën, homeopathie, kruiden, orthomoleculaire supplementen, ecotherapie, acupunctuur enz.

Zie www.natuurlijkiervoedingenadvies.nlT

Het wiel

Elke organisatie, organisme, bedrijf en bedrijfssysteem is te vergelijken met een wiel.

Jij als boer bent de bestuurder van dat wiel. In het wiel werken twee krachten: de middelpuntvliedende kracht die alles naar buiten slingert. Het uit zich als extrovert, mannelijke doe-kracht, ego, verbonden met het intellect. De middelpuntzoekende kracht is meer verborgen, die alles naar het centrum trekt. Dit is gebaseerd op levensenergie en werkt opbouwend. Het uit zich als ontvangende, vrouwelijke zijnskracht, stilte verbonden met intuïtie en naar binnen gericht. Als deze krachten in evenwicht zijn zit de beheerder in de spil van het wiel. Met positieve aandacht en intentie laat hij het toeval meevallen en maakt hij zijn dromen waar en schept daarmee de wereld. Natuurlijk kunnen alle genoemde middelen helpen bij het in balans brengen van onze eigen persoonlijkheid en bij het stimuleren van de vitaliteit en het zelfgenezend vermogen.

Belangrijke onderzoeksvragen van de themagroep zijn:

1. Hoe werkt het zelfgenezend vermogen van de boer en het dier.
2. Wat is er allemaal gaande op het gebied van energie en vitaliteit.

(Kees van Veluw ,met dank aan Herman Lankhorst)

Bedrijfsnetwerk melk en vlees met natuur

11 Deelnemers.
Coaches Jos Langhout
(LBI) en Jan de Wit (LBI)

Intro

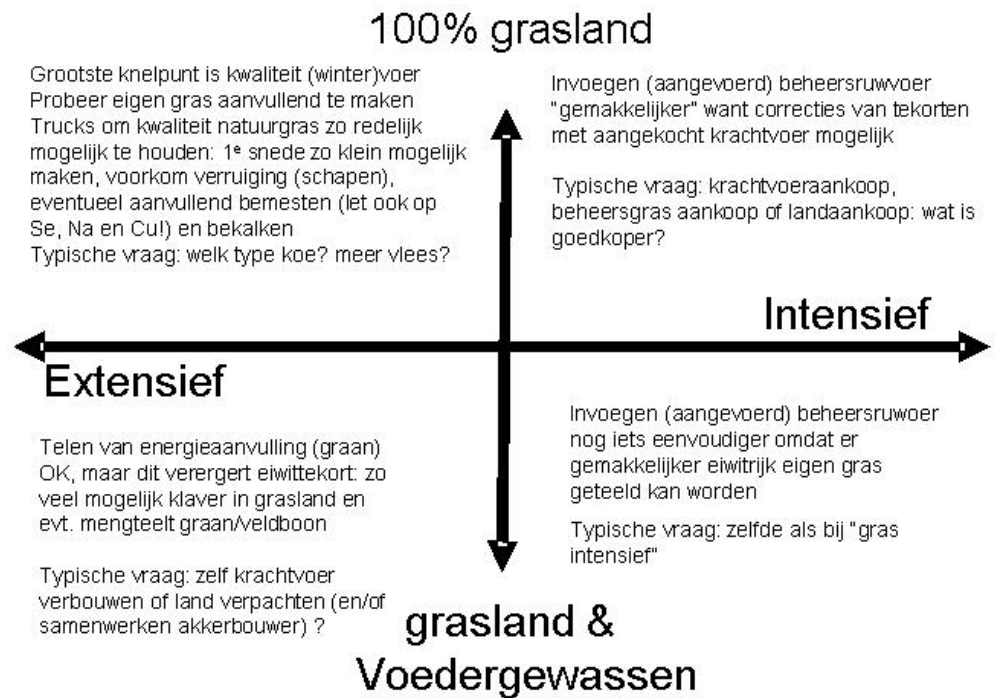
Tijdens vier bijeenkomsten zijn bedrijven bezocht en is er een skala aan onderwerpen de revu gepasseerd. De deelnemers aan het netwerk komen uit het hele land en hebben zeer diverse bedrijfssituaties:

- het aandeel natuur- of beheersland varieert van 100% tot bijna 0%;
- het type beheer loopt uiteen van eigen land met meestal uitgestelde maaidatum maar dat varieert weer van 1 juni tot juli) tot pachtgebruik van terreinbeheerders.
- de intensiteit varieert van alleen vlees of circa 4000 tot 9500 kg melk per ha; vaak is er ruwvoer over, maar enkelen kopen structureel ruwvoer aan.
- ook de productie per koe varieert sterk van circa 4000 kg tot >7500 kg melk per koe;
- op het land zonder beheersbeperkingen wordt soms alleen gras, maar soms ook maïs, graan en groentes verbouwd.
- ook anderszins zijn de bedrijven heel divers: eigen afzet van groentes of vlees, combinaties met zorg en recreatie zijn vaak aanwezig of volop in ontwikkeling.

Al deze diversiteit leverde voldoende stof voor interessante gesprekken. Belangrijkste basis was wel: hoe kan natuurgras goed benut worden? Technisch en hoe valt er iets mee te verdienen?

Natuur(gras) moet je opnemen in je hele bedrijfs-systeem

Tijdens de bijeenkomsten is vaak gesproken over wat de mogelijkheden zijn met natuurgras en hoe dit te verbeteren. Of je een andere koe nodig hebt blijft een boeiende discussie. Ook het conserveren van de eerste snede van land met uitgestelde maaidatum is fors besproken: droog (liefst hooi) en goed verdichten zodat in de kuil zo min mogelijk lucht zit. Een eiwitrijke kuil als aanvulling is goud waard. En, hoe doe je dat dan: herfstkuil (vaak melasse nodig om goed te conserveren) of toch ook eiwitrijke voorjaarskuilen maken (vroeg en goed bemest)?

Vergeet ook niet om het beheersgras zelf te verbeteren (door laat bemesten, liefst vaste mest en juist een minder goede ontwatering, waardoor die 1e snede niet zo zwaar wordt en vroeg in bloei komt). Wat je het beste kan doen hangt natuurlijk sterk af van de bedrijfsomstandigheden (zie figuur voor aanzet).

En dan zit je dus middenin het aanpassen van je hele bedrijfssysteem. Volgens Jan Duijndam is dat de kracht van de biologische veehouderij: 'Wij kunnen het natuurland beter beheren, echt tot meerwaarde brengen, doordat we ons hele bedrijf er op aan passen. Geen verkapte mestafzetplaatsen, geen verwaarlozing die vooral rauwe rommel geeft, maar iets wat lijkt op het cultuurlandschap van 150 jaar geleden'.

Biologische veehouders als ideale natuurbeheerders.

"Eigenlijk moeten wij de natuurlijke beheerders van het mooie buitengebied worden", aldus Jan. Dat gaat natuurlijk niet voor niets. Vergoeding van de kosten kan via de verschillende vergoedingsregelingen die op één bijeenkomst centraal stonden of een lage (of negatieve?) pacht bij de landschapbeheerders. Tsja, en om die mogelijkheden te vergroten, om erkenning te krijgen als ideale beheerders van veel natuur, moet je niet alleen je hele bedrijf aanpassen, maar ook "politici en bestuurders meenemen om te laten zien hoe mooi het overal kan worden". (Jan de Wit)

Het Netwerk en de Invloed van de Natuurweide.

Piketpalen verzetten!

Tijdens ledenvergaderingen komt vooral de prijs van de melk altijd naar voren. Dat is natuurlijk ook heel erg belangrijk, maar de Natuurweide doet meer, veel meer. Ik interview daarom de voorzitter Kees van Zelder en over het netwerk en de invloed van de Natuurweide.

Vraag: De Natuurweide heeft absoluut invloed op de opbrengstprijzen van melk, maar kan je een paar voorbeelden noemen waar de Natuurweide ook invloed op gehad heeft?

Kees: 'Er schieten bij mij drie voorbeelden in het hoofd: twee onderzoeken en een actie. Het onderzoek naar Antibiotica vrij produceren, wat Gidi Smolders trekt en het onderzoek naar Fair Trade melk, wat getrokken wordt door Theo Vogelzang van het LEI komen echt uit de koker van de Natuurweide. Het Antibiotica vrij produceren is een bedrijfsvoering die helemaal past binnen de biologische denkwijze en wordt nu door veel bio-boeren serieus genomen. Ook gangbaar krijgt Antibiotica vrij produceren veel aandacht. Fair Trade is vooral een verhaal over hoe je de consument kan verleiden om de echte kostprijs van bio-melk te betalen.

Iets anders is de Koe-in-de-wei-actie in de lente van Wakker Dier. Zij benaderde mij of de Natuurweide 'in' was voor een dergelijke actie en ik heb direct 'ja' gezegd. Middels Wakker Dier kunnen we burgers laten zien dat biomelkveehouders hun koeien weidegang geven en dat is mooi. De 'vreugdesprongen' horen echt bij de biologische koe, daar krijg je zelf ook een blij gevoel van!

In welke organisaties vertegenwoordigt je eigenlijk de Natuurweide?

Kees: 'Dat zijn er een heel aantal. Ik ben voorzitter van de Productwerkgroep Zuivel en Rundvlees van Bioconnect. Harrie Jansen en Marco van Liere zijn er als melkveehouder ook lid van. Ik zit in de vakgroep Biologische Landbouw van Biologica en LTO, ik ben lid van de Bioraad, de denktank met heel verschillende mensen van Biologica en ik zit in het Dierlijk Overleg van LTO waarin vooral over dierenwelzijn gesproken wordt. Dat over-

leg gaat over volwaardig kippen en comfortclass varkens, maar ik merk dat in die discussies het welzijn in de biologische veehouderij als referentie, als doel, als A-merk genomen wordt, dat is heel anders dan een aantal jaren geleden!

Daarnaast vraagt LNV me, als voorzitter van Natuurweide, advies over allerlei projecten, benaderen projectbureaus me voor een draagvlakverklaring, de agrarische pers benadert me elke keer als er een Natuurweide Krant uit is of een persbericht zoals laatst na de ledenvergadering van 5 september en wordt ik vaak gevraagd om een presentatie te geven zoals laatst op de afsluiting van het Stierkalf Waardig project.

Het is jammer, maar de politiek neemt niet snel contact op. Daarom ga ik zelf op lobby uit. Vaak vanuit de Vakgroep Biologische Landbouw. Samen met Arie van de Brand zijn we langs geweest bij Joop Atsma van het CDA. We wilden hem eens bijpraten over de stand van zaken in de biologische landbouw. Joop Atsma zag wel iets in het idee dat biologische boeren omschakelingscoach worden om gangbare boeren te stimuleren om te schakelen. Dat is beter om plattelandontwikkeling te stimuleren dan weer een zitbankje!

Noem eens een belangrijk discussiepunt uit de Vakgroep Biologische Landbouw?

Kees: 'Dan kies ik voor de discussie over de verbouwing van het EU-subsidiestelsel. Nu is dat gebaseerd op toeslagrechten en melkpremie. Dat gaat veranderen: er komt een inkomensvoetstuk als je aantoonbaar beter bijdraagt aan maatschappelijke diensten dan een andere boer. En dan heb ik het over blauwe en groene diensten, aan een goed welzijn van dieren, aan behoud van bodemvruchtbaarheid, aan biodiversiteit en misschien ook wel 'paarse diensten', dat zijn de zorg voor mensen die (even) niet mee kunnen doen aan het 'normale' arbeidsproces. Er wordt in de vakgroep steeds meer gekeken hoe we dat als biologische boeren doen. Ook hier worden we steeds meer het goudmerk. De uitdaging ligt er natuurlijk in om het 'aantoonbaar beter' te garanderen in de SKAL-normen.

Als dat lukt krijgen alle bio-boeren inkomens-
toeslagen zonder veel bureaucratie: het EKO-
logo geeft aan dat bio-boeren aantoonbaar be-
ter zijn in het leveren van maatschappelijke
diensten. Ik vind dat een heel wezenlijke dis-
cussie. Het is ook ontzettend belangrijk om
dat in LTO verband te doen, alleen als biolo-
gische sector krijg je dat niet voor elkaar.'

Wat doe je in de Bioraad?

Kees: 'De Bioraad is weer een heel andere
club. Er zitten mensen in die zich willen inzet-
ten voor de biologische landbouw. Mensen
van buiten onze wereld maar met affiniteit
voor onze wereld. Ik neem in die raad de hou-
ding aan van 'kijken hoe de biologische land-
bouw past in het bereiken van jouw doel'. Ik
wil in de Bioraad een aanjager zijn. Ik wil
graag dat groepen en mensen die niet uit onze
sector komen, het gaan hebben over de mooie
en goede kanten van biologische landbouw.

Vooraf in de Bioraad merk ik dat we in de bio-
logische sector sterk intern gericht zijn. Dat is
ook logisch: we zijn hard bezig om ons bedrijf
en om onze sector te ontwikkelen en daardoor
vergeten we vaak te vertellen aan de rest van
Nederland wat we allemaal doen en waarom
we het doen.'

*Je ziet de Biovak beurs van 6 en 7 februari
2008 helemaal zitten, waarom?*

Kees: 'De beurs heeft dezelfde opzet als de
marktdag van ons. Maar nu niet alleen voor de
melkveesector maar voor de hele biologische
sector. En wat het belangrijkste is van de
marktdag: de ontmoeting en de kennisuitwis-
seling! Daaruit komen innovaties. Het gesprek
in de pauze. Eigenlijk moet de Biovak één
grote georganiseerde pauze zijn met hapjes en
drankjes! Maar ja, daar krijg je geen be-
zoekers mee, dus moet er een programma zijn
van kramen, workshops, themapleinen, zeep-
kistendiscussies, verbindende elementen tus-
sen sectoren enz. We zijn nog volop bezig met
de inhoudelijke invulling van de dagen.
Het zou fantastisch zijn als we dat voor
elkaar krijgen!'

*Met al deze plannen en netwerken in het achter-
hoofd: Heeft de 'Natuurweide van nu wel de beste
structuur om aan al deze ontwikkelingen relevant
mee te doen?*

Kees: 'Tja, daar vraag je me wat! Ik voel me
soms wel een beetje eenzaam in al die bijeen-
komsten en denkprocessen. Ik sta wel daar als
vertegenwoordiger van 225 melkveehouders.
Dat benauid me niet, hoor. Ik vind het prach-
tig en het geeft me energie om iets van de
grond te krijgen namens de bio-
melkveehouders. Om piketpalen te verzetten.
De Natuurweide is tot nu toe eenvoudig geor-
ganiseerd. Vertegenwoordigers van de leve-
ranciersgroepen vormen het bestuur maar dat
verandert sterk. Er komen steeds minder leve-
ranciersgroepen en dan vraag ik me af of ieder
lid nog wel goed vertegenwoordigt wordt.

Bovendien liggen er nog veel meer taken voor
de Natuurweide: om er een paar te noemen:
boer-burger contacten, PR-activiteiten, web-
site goed bijhouden, aansturing van het onder-
zoek en nieuwe regelgeving misschien regio-
nale inbreng in het bestuur en afschaffing van
de quota. We moeten naar een andere struc-
tuur toe dat is mij duidelijk. Het moet een keer
op een ledenvergadering aan bod komen. De
activiteiten steunen nu teveel op mij als voor-
zitter. De komende tijd vraagt meer mensen
die de kar willen trekken!'

*Nog één vraagje: gaat De Natuurweide via
Bioconnect een onderzoek doen naar de abso-
lute kostprijs van biologische melk? Dus niet
meer een meerkostenprijs?*

Kees: 'Ja, dat zit in de pijplijn voor volgend
jaar van het LEI. Zij moeten kijken in welke
structuur het past, maar ik heb er nog geen de-
finitief antwoord op. Ze moeten het gewoon
doen want het is hartstikke relevant voor ons
en voor de hele melkveehouderijsector in Ne-
derland.'

Kees van Veluw

Colofon

Vereniging De Natuurweide

De Natuurweide is de vereniging van biologisch melkveehouders in Nederland. Er zijn ca 325 biologisch melkveehouders waarvan er ca 215 lid zijn van De Natuurweide.

Vereniging De Natuurweide is de overkoepelende organisatie van de leveranciersverenigingen die aan Eco-mel/Campina, Rouveen, FCDF, Hooidammerkaas, Aurora, Veco en EkoHolland op Maat rauwe melk leveren.

Het doel van De Natuurweide is het behartigen van alle belangen van biologisch melkveehouders. Speerpunten:

- Vasthouden aan het principe dat de kostprijs van biologische melk de basis is voor de hoogte van de bio-toeslag
- Prijsonderhandelingen van leveranciersverenigingen ondersteunen
- Melkprijsvergelijkingen opstellen
- Investeren in marktazetplannen
- Initiëren van relevant onderzoek voor de biologische melkveehouderij
- Promotie van bio-zuivel naar consumenten

De Natuurweidekrant is het ledenblad van de Vereniging Natuurweide en verschijnt 4x per jaar in maart, juni, september en december.

Redactie Natuurweidekrant

Simon Galema, Wichert Koopman, Kees van Zelderen, Kees van Veluw en Metha v. Bruggen & Jokeline Rieks (lay out).

Verder werkten aan dit nummer mee: Edith Finke, Arjan Coppelmans, Goaitske Iepema, Jan de Wit, Sjoerd de Hoop, Coen ter Berg,

Adres Natuurweidekrant

De Natuurweidekrant, Postbus 63, 6720 AB, Bennekom

tel: 0318-420405, fax: 0318-414820

info@denatuurweide.nl - www.denaatuurweide.nl

Bestuur Natuurweide:

Voorzitter	Kees van Zelderen	
	tel: 0485-382126 / 06-33954124	e-mail: cvanzelderen@home.nl
Secretaris	vacant	
Penningmeester	Siebe Anema	tel: 0513-646630
Secretariaat	Agro Eco, Bennekom	tel: 0318-420405
	Ineke Albregts	